

V súčasnom civilizovanom svete neustále stúpa počet detí, ktoré majú problémy so zvládaním školských povinností. Je to zrejme civilizačná daň – zvyšujúce sa nároky na človeka, zhoršujúce sa ekologické podmienky, paradoxne aj pokrok v odvetviach medicíny, ktoré sa zaoberajú zachovaním ľudského života pred narodením. Dôsledkom takejto situácie sú školy, v ktorých je množstvo žiakov so špecifickými poruchami učenia, s narušenou komunikačnou schopnosťou, či s poruchami aktivity a pozornosti.

Jedným z cieľov, ktoré si Katolícka spojená škola v Rajci stanovila je „**Vzájomná úcta a integrácia**. Chceme byť prostredím, ktoré prijíma každého človeka. Bez ohľadu na vek, rasu, národnosť, funkciu, či spoločenské postavenie chceme vytvárať v škole kultúru vzťahov postavenú na vzájomnej úcte, spolupráci a otvorenej komunikácii. Rešpektovanie osobnosti druhého človeka sa týka nielen vzťahov v pracovnom tíme, ale aj vo vzťahu pedagóg a žiak, kde chceme vytvárať rovnaké príležitosti pre všetky deti, teda aj pre tie, ktoré majú špecifické potreby.“ Pre žiakov školy je spolužiak so špeciálnymi potrebami príležitosťou, pomocou ktorej sa môžu naučiť chápať život ľudí so znevýhodnením a podať pomocnú ruku tam, kde to je potrebné.

Hlavnou úlohou školského špeciálneho pedagóga je zabezpečiť úspešný proces integrácie a inklúziu žiakov so znevýhodnením. Školský špeciálny pedagóg pracuje priamo s integrovanými žiakmi, s kolektívom ich spolužiakov a v konečnom rade sa snaží predchádzať vzniku rôznych špecifických porúch u žiakov, či prípadné prejavy znevýhodnenia eliminovať. Všetky úlohy sa dajú splniť len úzkou spoluprácou zainteresovaných osôb: rodičov, učiteľov a odborných pracovníkov. Špeciálny pedagóg je osobou, ktorá túto spoluprácu koordinuje.

Práca so žiakmi – V školskom roku 2012/2013 je na našej škole **21** začlenených žiakov. Začlenený alebo integrovaný žiak je žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP). Špeciálna výchovno-vzdelávacia potreba je podľa § 2 školského zákona požiadavka na úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní pre žiaka, ktorá vyplýva z jeho zdravotného znevýhodnenia alebo jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, a uplatnenie ktorej je nevyhnutné na rozvoj schopností alebo osobnosti žiaka, na dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti.

Žiakom so ŠVVP je:

1. Žiak so zdravotným znevýhodnením
2. Žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia
3. Žiak s nadaním

Žiak so zdravotným znevýhodnením je:

a) žiak so zdravotným postihnutím - žiak s mentálnym postihnutím, sluchovým postihnutím, zrakovým postihnutím, telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami alebo s viacnásobným postihnutím.

b) žiak chorý alebo zdravotne oslabený - žiak s ochorením, ktoré je dlhodobého charakteru, a žiak vzdelávajúci sa v školách pri zdravotníckych zariadeniach.

c) žiak s vývinovými poruchami - žiak s poruchou aktivity a pozornosti, žiak s vývinovou poruchou učenia.

d) žiak s poruchou správania - žiak s narušením funkcií v emocionálnej alebo sociálnej oblasti, okrem žiaka s poruchou aktivity a pozornosti a žiaka s vývinovou poruchou učenia.

Žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia je žiak žijúci v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových a emocionálnych vlastností žiaka, nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov na rozvoj jeho osobnosti.

Žiakom s nadaním je žiak, ktorý má nadpriemerné schopnosti v intelektovej oblasti, v oblasti umenia alebo športu alebo v týchto oblastiach dosahuje v porovnaní s rovesníkmi mimoriadne výkony a prostredníctvom výchovy a vzdelávania sa jeho nadanie cielene rozvíja.

Začlenený alebo integrovaný žiak má právo na výchovu a vzdelávanie s využitím špecifických foriem a metód, ktoré zodpovedajú jeho potrebám, a na vytvorenie nevyhnutných podmienok, ktoré túto výchovu a vzdelávanie umožňujú. Má vypracovaný individuálny vzdelávací program (IVP). Podľa potrieb a cieľov navrhovaných v IVP prichádza aj na individuálne stretnutie so špeciálnym pedagógom. Špeciálny pedagóg môže pracovať so začleneným žiakom aj priamo na vyučovacej hodine.

Spolupráca s rodičmi – Ak rodičia cítia, že školské výsledky ich dieťaťa nezodpovedajú úsiliu a vynaloženej námahe pri každodennej príprave dieťaťa na školu, je vhodné osloviť školského špeciálneho pedagóga alebo triedneho učiteľa a dohodnúť sa s nimi na ďalšom spoločnom postupe. Špeciálny pedagóg bude žiaka pozorovať, individuálne s ním pracovať a s najväčšou pravdepodobnosťou budú rodičia po určitom čase nasmerovaní na odbornú pomoc do poradenského centra. Tam bude žiak diagnostikovaný (pomenujú sa príčiny jeho problémov), navrhnú optimálne postupy a adekvátne terapia. Je možné, že výsledkom diagnostiky bude záver, že dieťa trpí špecifickou vývinovou poruchou učenia, narušenou komunikačnou schopnosťou, poruchami aktivity a pozornosti, či iným znevýhodnením.

Ak sa potvrdí jedna z uvedených diagnóz odporučí sa pokračovanie vzdelávania žiaka v základnej škole integrovanou formou. To znamená, že žiak bude naďalej navštevovať tú istú školu a triedu, ale bude mať určité úpravy metód a foriem práce (iný spôsob osvojovania a overovania vedomostí). O skutočne úspešnej integrácii sa dá hovoriť len vtedy, keď je zabezpečená vzájomná spolupráca rodiny a školy. Pretože integrácia na jednej strane prináša žiakovi väčšiu šancu byť úspešným, ale na strane druhej kladie väčšie nároky na jeho aktívny prístup k učeniu. Bez podpory rodiny to nie je možné.

Preto ponúkame rodičom možnosť osobné konzultácie **v pondelok od 13,30 do 15,00 alebo termín na stretnutie si rodičia môžu dohodnúť podľa potreby** na internetovej adrese jana.ksinanova@katskola.sk. Termín na konzultáciu môžu iniciovať obe strany. Témou stretnutia rodiča so špeciálnym pedagógom býva informovanie rodiča o aktuálnych problémoch a pokrokoch, výmena skúseností rodiča a učiteľa a hľadanie spoločného postupu pri edukačnom pôsobení na dieťa a pri prekonávaní jeho špecifických problémov.

Spolupráca s učiteľmi - Školský špeciálny pedagóg je poradcom a pomocníkom pedagogických pracovníkov pri vzdelávaní žiakov so ŠVVP. Na začiatku školského roka informuje vyučujúcich o začlenených žiakoch na škole. Poskytuje materiály na zefektívnenie práce a rozvoj konkrétnych zručností integrovaných detí. Spoločne s triednymi učiteľmi vypracujú IVP pre každého žiaka. Následne v priebehu celého školského roka spoločne prehodnocujú plnenie cieľov vytýčených v individuálnom vzdelávacom programe. ŠŠP konzultuje s vyučujúcimi možnosti a metódy práce s jednotlivými žiakmi, informuje o aktuálnom stave a zmenách, či o metódach hodnotenia jednotlivých žiakov. Všetkým vyučujúcim poskytuje všeobecné pokyny, informácie viažuce sa k problematike detí so ŠVVP. Pomáha učiteľom riešiť problémy žiakov, ktoré sa objavili vo výchovno-vzdelávacom procese a narušili priebeh vyučovacej hodiny.

Spolupráca s odbornými pracovníkmi – Školský špeciálny pedagóg tvorí prirodzený most medzi školou a poradenskými zariadeniami. Hoci školský špeciálny pedagóg aktívne pracuje so žiakmi, pozná ich slabé a silné stránky, nemá mandát na to, aby ich diagnostikoval. To je úlohou poradenského zariadenia. Centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a centrá špeciálno-pedagogického poradenstva diagnostikujú dieťa a navrhujú ďalší postup v procese výchovy a vzdelávania. Okrem iného organizujú pravidelné stretnutia a školenia pre špeciálnych pedagógov a tak zabezpečujú plynulú spoluprácu so školami.

Verím, že vzájomnou spolupracou všetkých zainteresovaných pomôžeme tým, ktorí to najviac potrebujú – našim žiakom so špeciálnymi potrebami. Výsledky možno nebudeme vidieť z hodiny na hodinu ani zo dňa na deň. Nestráčajme však trpezlivosť a pozitívny postoj, pretože v tomto prípade je našou najväčšou výzvou „čas“. Možno práve „čas“ ocení našu snahu tým, že o pár rokov stretneme šťastného a hodnotného človeka, ktorý si určite spomenie na tých, ktorí mu na jeho ceste životom boli oporou a pomocou nich dokázal prekonať náročné obdobie vo svojom živote... „Všetko má svoj čas a svoju chvíľu každé počínanie pod nebom.. Je čas narodiť sa i umierať, čas sadiť i čas vytŕhať zasadené“ (Sväté písmo, Kniha Kazateľ – Kapitola tretia). Je len na nás ako dar „času“ využijeme.

Mgr. Jana Kšiňanová PhD. – školský špeciálny pedagóg

Kontakt: jana.ksinanova@katskola.sk